

Käyttösuunnitelma 2023

SIVISTYSLAUTAKUNTA

1. Tulosalue 400 Sivistystoimen hallinto

1.1. Tulosityksikkö2 400 Hallinto, tilivelvollinen kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon vaikuttavuus perustuu sujuvaan yhteistyöhön johtavien virkamiesten, toimielinten ja yhteistyötahojen kanssa. Sivistystoimen hallinnossa valmistellaan ja toimeenpannaan sivistyslautakunnan päätöksiä. Lisäksi huolehditaan suunnittelusta, talous- ja hallintopalveluista, tulosalueen sopimuksista sekä muista sivistystoimen hallintotehtävistä.

Tavoitteena on laadukkaiden opetus-, varhaiskasvatus-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tuottaminen joustavasti ja taloudellisesti. Sivistyspalvelujen suunnittelussa otetaan ennakoivasti huomioon mahdolliset oppilasmäärän muutokset ja pidetään Lemi houkuttelevana kuntana tarjoamalla laadukkaita sivistyspalveluja.

Tavoitteet:

Tulosalue: Sivistyspalveluiden hallinto		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tarvoitearvo
Hyvinvointi: Toimiva sivistyksen hallinto	keskusteleva lautakuntatyöskentely, osaava henkilöstö, hyvin valmistellut kokousasiat	Itsearviointi

Sivistystoimen hallinnossa ovat sivistyslautakunnan kokous- yms. kulut. Koulusihteerin palkka 50 % on siirretty koulujen yhteisiin.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Sivistystoimen hallinto					
Hallinto					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-24 101	-43 000	-2 700	-5 500	-5 500
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-6 917	-10 100	-1 000	-1 100	-1 100
Muut henkilösivukulut	-675	-1 500	0	-200	-200
Henkilöstökulut yhteensä	-31 692	-54 600	-3 700	-6 800	-6 800
Palvelujen ostot	-3 083	-7 670	-1 500	-1 800	-1 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-497	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-12 590	-16 730	-7 400	-7 200	-7 200
TOIMINTAKULUT	-47 862	-79 000	-12 600	-15 800	-15 800
TOIMINTAKATE	-47 862	-79 000	-12 600	-15 800	-15 800

Tunnuslukuja

Sivistyspalveluiden hallinto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kokoukset	8	8	8	8	8
Käsitellyt asiat	61	60	60	60	60

2. Tulosalue 412 Muut opetuspalvelut

2.1. Tulosityksikkö2 412 Muut opetuspalvelut, tilivelvollinen kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelma:

Muut opetuspalvelut tulosalue eli vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus mahdollistavat kuntalaisten elinikäisen oppimisen. Palvelut tukevat kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Tulosalueeseen kuuluvat kansalaisopisto ja taiteen perusopetus.

Toimintaa järjestetään Savitaipaleen kansalaisopiston, Savitaipaleen musiikkikoulun ja Lappeenrannan taiteen perusopetusta antavien yksiköiden kanssa solmittujen sopimusten perusteella talousarviomäärärahojen puitteissa.

Määrärahoja pyritään kohdentamaan siten, että taiteen eri osa-alueiden kattavuus on mahdollisimman laaja. Kansalaisopisto kysyy asiakaspalautetta kuntalaisilta toiminnan kehittämiseksi.

Tavoitteet:

Tulosalue: Muut opetuspalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tarvoitearvo
Monipuoliset harrastusmahdollisuudet	Sujuva yhteistyö kansalaisopiston ja taiteen perusopetusta järjestävien kanssa, harrastusmahdollisuuksien monipuolisuus	Kurssien määrät, opetustuntien määrät, opiskelijamäärät

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Muut opetuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	-22 492	-40 000	-44 400	-44 400	-44 400
TOIMINTAKULUT	-22 492	-40 000	-44 400	-44 400	-44 400
TOIMINTAKATE	-22 492	-40 000	-44 400	-44 400	-44 400

Tunnuslukuja

Muut opetuspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kansalaisopiston opetustunnit	1278	1315	1315	1315	1315
Kansalaisopiston netto-opiskelijat	206	-	300	300	300
Kansalaisopiston kurssit					
- Koulukeskuksen opetusryhmät	18	18	18	18	18
- Kuukanniemen opetusryhmät	8	8	8	8	8
- Kädentaitojen ryhmät	7	7	7	7	7
- Liikuntaryhmät	18	18	18	18	18
- Kieliryhmät	4	4	4	4	4
Savitaipaleen musiikkikoulun oppilaat	-	15	15	15	15
Savitaipaleen musiikkikoulu/konsertit	0	1	1	1	1
Lappeenrannan musiikkiopiston oppilaat	-	5	10	10	10
Lappeenrannan tanssiopiston oppilaat	-	10	10	10	10
Lappeenrannan kuvataidekoulun oppilaat	-	2	2	2	2

Kustannuspaikka: 4085 Savitaipaleen kansalaisopisto (Toimintakulut: - 28 000 euroa):

Lemin kunta avustaa Savitaipaleen kunnan kansalaisopistoa, joka saa valtionosuutta koulutuksen ylläpitämiseen. Kansalaisopistokoulutus pohjautuu alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin ja tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Kansalaisopisto saa käyttää kuntien omistamia tiloja velotuksetta opetustoiminnan järjestämistä koskevan sopimusten mukaan.

Kustannuspaikka 4101 Taiteen perusopetus (Toimintakulut -16 400 euroa):

Koulutuksen järjestäjän hyväksyy kullekin taiteen alalle Opetushallituksen päättämien opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetussuunnitelman.

Kustannuspaikan määräraha-arviot:

Savitaipaleen Musiikinystävät ry, 4 500 euroa/vuosi

Lemin kunta korvaa Savitaipaleen musiikkikoululle 21.5.2021 allekirjoitetun sopimuksen perusteella 4 500 e/ lukuvuoden tammikuussa (1.7.-30.6.). Laskutettu korvaus sisältää 10-15 musiikkikouluun ilmoittautunutta kouluikäistä lasta. Musiikinystävät ry toimittaa päättyneen lukuvuoden toimintakertomuksen ja alkaneen lukuvuoden toimintasuunnitelman marraskuun aikana. Sopimukseen sisältyy 1 konsertti/vuosi jossain sopivassa ajankohdassa sekä paikassa Lemin kunnassa.

*Lappeenrannan musiikkiopisto sitouduttu 10 oppilasta, 9 700 euroa/vuosi.
Lappeenrannan tanssiopisto sitouduttu 10 oppilasta 1 600 euroa/vuosi.
Lappeenrannan kuvataidekoulu, kaksi oppilasta 600 euroa/vuosi*

3. Tulosalue 415 Perusopetuspalvelut

3.1. Tulosityksikkö 410 Perusopetus, tilivelvollinen rehtori

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelujen tehtävänä on järjestää laadukasta ja oppilaslähtöistä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen pedagoginen jatkumo taataan mm. yhteisillä koulutuksilla, hankkeilla ja laatutyön avulla.

Tulosalueeseen kuuluvat koulujen yhteiset palvelut, Kuukanniemen koulu, Koulukeskus, sekä koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta.

Kaiken toiminnan keskiössä on oppilas. Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö toimii hyvän oppilastuntemuksen ja positiivisen pedagogiikan myötä lasten ja nuorten parhaaksi. Onnistuminen tässä tehtävässä luo parhaat mahdollisuudet eheälle kasvulle ja perheiden hyvinvoinnille.

Tuen tarve, psyykinen kuormitus ja jopa oppimisvaje on osalla lapsia ja nuoria lisääntynyt pandemia-aikana ja näitä vaikutuksia puretaan vielä monen vuoden ajan. Olennaisessa osassa psykososiaalisten palvelujen tarjoajana on Etelä-Karjalan hyvinvointialue, mikä vaatii jatkuvaa yhteydenpitoa ja palveluresursseista kiinni pitämistä.

Suurin kustannuserä perusopetuksessa koostuu henkilöstömenoista. Opetusryhmien määrät pysyvät vuonna 2023 samoina kuin 2022, mikä tarkoittaa, että opettajien määrää ei ole tarpeen lisätä. Sivistystoimen hallinnosta on siirretty koulusihteerin ja

rehtorin palkat kokonaisuudessaan perusopetuspalveluihin. ICT-toimintoihin liittyvissä kuluissa on merkittävää kasvua.

Tavoitteet

Tulosalue: Perusopetuspalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Hyvinvoiva, innostunut ja koulutus- ja kehittämismyönteinen henkilöstö	Henkilöstöä koulutetaan koulutussuunnitelman mukaisesti	Kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelmat laaditaan 100%:sti
Kehitetään toimintaa ja palveluja kuntalaisten hyväksi	Osallistutaan aktiivisesti hankkeisiin	Hankkeiden monipuolisuus ja määrä
Tasavertainen ja laadukas opetus kaikille	Toiveiden mukainen jatko-opintopaikka, opetuksen laatu tasavertainen yksiköstä huolimatta	Jatko-opintoihin sijoittuminen, kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö, KarVin arviointien tulokset
Huoltajien ja oppilaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien tukeminen	Lisätään vuorovaikutusta ja yhteistyötä sidosryhmien välillä	Kyselyt, vanhempainiltojen ja -tapaamisten määrä, oppilaskunnan kokoontumisten määrä
Kehitetään henkilöstön toimintatapoja yhteisten arvojen pohjalta ja ideoidaan uutta	Henkilöstö toimii yhteisten arvojen mukaisesti ja on halukas osallistumaan päätöksentekoon	Kehityskeskusteluiden määrä, koulutussuunnitelmat, opettajatiimien toiminta, kehittämishankkeiden määrä
Kiinteistöjen ja oppimisympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tukeminen	Seurataan terveellisyttä ja turvallisuutta aktiivisesti, sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti	Kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet, terveydenhuollon palaute, sisäilmatyöryhmän kokoontumisten määrä

Sivistyslautakunta, Käyttösuunnitelma 2023

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Perusopetuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	104 184	86 500	83 300	68 300	65 300
Maksutuotot	16 080	15 000	15 000	16 000	16 000
Tuet ja avustukset	170 127	112 300	59 800	15 100	15 100
Muut toimintatuotot	-1 612	7 500	7 500	6 500	6 500
TOIMINTATUOTOT	288 780	221 300	165 600	105 900	102 900
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 871 100	-1 684 200	-1 686 600	-1 651 000	-1 711 500
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-335 827	-300 000	-352 200	-346 000	-356 300
Muut henkilösivukulut	-63 259	-58 300	-59 800	-58 000	-60 400
Henkilöstökulut yhteensä	-2 270 186	-2 042 500	-2 098 600	-2 055 000	-2 128 200
Palvelujen ostot	-1 008 114	-1 121 550	-1 094 700	-1 079 500	-1 087 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 687	-77 600	-84 200	-77 700	-77 700
Avustukset	-120	-200	-100	-100	-100
Muut toimintakulut	-383 745	-380 090	-461 600	-439 400	-427 300
TOIMINTAKULUT	-3 761 852	-3 621 940	-3 739 200	-3 651 700	-3 721 000
TOIMINTAKATE	-3 473 072	-3 400 640	-3 573 600	-3 545 800	-3 618 100

Tunnuslukuja

Perusopetuspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kuukanniemen koulu, oppilaat 20.9.	115	107	105	100	99
Koulukeskus, 1-6 lk oppilaat 20.9.	129	128	122	114	110
Koulukeskus, 7-9 lk oppilaat 20.9.	103	117	116	123	124
Yhteensä oppilaat	347	352	343	337	333
Iltapäivätoimintaan osall. oppilaat 20.9.	26	29	24	24	24
Henkilöstö					
- Luokanopettajat	14	14	13	13	13
- Erityisopettajat	3,5	3,5	4	4	4
- Aineenopettajat	11	11	11	11	11
- Koulunkäynnin- ja ip-toiminnanohjaajat	9	9	9	9	9
- Hallinto	1,5	1,5	2	2	2
- Määräaikaiset ohjaajat	6	6	5	4	4

Kustannuspaikka 4009 Koulujen yhteiset (Toimintatuotot 95 300 euroa, Toimintakulut -414 300 euroa, Toimintakate 319 000 euroa):

- koulusihteerin palkka 100 %
- sairaalaopetuksen kustannukset sekä kotikuntakorvaustulot ja -menot

Kustannuspaikka 4170 Aamu- ja iltapäivätoiminta

- Lemin kunta järjestää iltapäivätoimintaa molemmilla kouluilla

Kustannuspaikka 4039 Kuukanniemen koulu (Toimintatuotot 2 000 euroa, Toimintakulut -975 000 euroa, Toimintakate -973 000 euroa)

- Laaja-alaisen erityisopettajan viran vakinaistaminen
- Osa-aikainen koulunkäynninohjaaja 10 kk
- Määräaikainen luokanopettaja 5 kk
- ICT-palvelut kirjattu aiheuttamisperiaatteen mukaan

Kustannuspaikka 4059 Koulukeskus (Toimintatuotot 8 500 euroa, Toimintakulut -2 277 200 euroa, Toimintakate -2 268 700 euroa):

- Opettajien perhevapaiden sijaisten palkat vaihdettu määräaikaisista sijaisten palkkoihin
- Määräaikaisten palkoissa on koulunkäynninohjaajien palkat
 - tarve pienryhmässä on pysyvä
- ICT-palvelut kirjattu aiheuttamisperiaatteen mukaan
- Koulu- ja askartelutarvikkeet siirretty toimistotarvikkeisiin
- Leikkivälineet siirretty kalustoon

Kustannuspaikka 4069 Koulujen hankkeet (Toimintatuotot 59 800 euroa, Toimintakulut -72 700 euroa, Toimintakate -12 900 euroa):

Perusopetuksessa toteutetaan OKM:n ja OPH:n rahoittamia hankkeita.

Kansainvälisyyden kehittämiseen on sitouduttu pitkäjänteisesti ja Erasmus+ akkreditointi on saatu Opetushallituksesta vuosille 2021-2027.

Lappeenrannan hallinnoimia Etelä-Karjalan kuntien yhteisiä hankkeita ovat Oikeus oppia – oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen sekä Sitouttavan koulu yhteistyön hanke.

Hankerahoitusta on käytettävissä kerhotoiminnan tukemiseen. Hakemukset tehty myös covid -19 pandemian takia heikommassa asemassa olevien oppilaiden tukemiseen sekä koulunuorisotyöntekijän palkkaamiseen rahoitusta AVI:lta.

Kohde	Nimi	Hanke alkaa	päätyy	Avustus	Omarah.	Kok.kust	Avustus	2023 menot	Avustustulo
K21	Opp.tuen ja inklusion keh EK	1.1.2021	31.7.2023	25 500	6 375	31 875	80 %	22 446	17 957
K22	Erasmus+ akkr v 21-27	1.2.2022	31.12.2027			0	100 %	26 200	26 200
K23	Mahtavaa päästä kerhoon Lemillä 2022-2023!	23.5.2022	31.12.2023	8 000	3 429	11 429	70 %	10 429	7 300
K24	Sitouttava kouluyhteistyö vaihe 2	1.1.2021	31.12.2023	8 340	2 085	10 425	80 %	10 425	8 340
								69 500	59 797
								netto	9 703

4. Tulosalue 450 Varhaiskasvatuspalvelut

4.1. Tulosyksikkö2 450 Varhaiskasvatus, tilivelvollinen varhaiskasvatusjohtaja

Palvelusuunnitelma

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatusstyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Palveluja ja toimintatapoja kehitetään varhaiskasvatuslain mukaisesti ja lapsivaikutusten arviointi ohjaa päätöksentekoa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on julkaissut perusteet ja suositukset varhaiskasvatuksen laadun arviointiin ja näitä laatuindikaattoreita käytetään kunnan varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen työvälineinä. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen ja varhaiskasvatuksen laadun arviointi on systemaattista, tavoitteellista, jatkuvaa ja johdettua. Henkilöstön kanssa kehitetään yhtenäisiä toimintatapoja ja luodaan menetelmiä varhaiskasvatuksen arjen arviointiin.

Tulosalueelle kuuluvat varhaiskasvatuksen hallinto, lasten päiväkotihoito, lasten esiopetus ja muu lasten päivähoito. Vuosina 2021–2024 kunta on valikoitunut kaksivuotisen esiopetuksen kokeilukunnaksi.

Osana hallituksen kansalaisten ostovoimaa tukevia toimenpiteitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.8.2023 alkaen 70 milj. eurolla.

Varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoidaan yhteisöveron kuntien jako-osuutta korottamalla. Kunnille turvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä koituvat kustannukset. Koska kunnilla ei ole lakiperusteista velvoitetta järjestää varhaiskasvatusta turvapaikanhakijoille, paperittomille tai tilapäistä suojelua saaville, kunnille syntyviä varhaiskasvatuksen kustannuksia on tarkoitus korvata valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Syksyksi 2022 valmistellaan budjettilakina hallituksen esitys opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muuttamisesta, jonka nojalla kunnille maksetaan avustuksia kotikunnattomien lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseksi.

Palvelualueen suurin menoerä ovat henkilöstömenot eli työntekijöiden palkat. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset (1.3.2023) vähentävät tulevaisuudessa varhaiskasvatuksesta kerättäviä asiakasmaksuja.

Varhaiskasvatuksen koulutuksellinen pääpaino oli vuonna 2022 henkilöstön osaamisen ja yhtenäisen toimintakulttuurin sekä varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisen arvioinnin kehittäminen. Nämä tavoitteet jatkuvat myös vuonna 2023. Lisäksi toiminnan strateginen painopiste on vuonna 2022- 2023 henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen, jolla on suorat vaikutukset varhaiskasvatuksen laatuun.

Tavoitteet:

Tulosalue: Varhaiskasvatuspalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tarvoitearvo
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin takaaminen	Lasten ja perheiden hyvinvoinnin takaaminen	LTH-tutkimus ja hyvinvointisuunnitelman
Varhaiskasvatuksen laadukkuus ja yhtenäisyys	Taataan laadukas varhaiskasvatus yksiköstä huolimatta	Laatuindikaattorit, varhaiskasvatussuunnitelman
Asiakastyytyväisyys (1-5)	3-4	Asiakastyytyväisyyskysely, saatu palaute
Hyvinvoiva ja kouluttautuva henkilöstö	Pidetään kehityskeskusteluja henkilöstön kanssa, minimoidaan sairauspoissaolot	Pairauspoissaolojen lkm, kehityskeskusteluiden lkm, koulutuksiin osallistumisten lkm
Kustannustehokasta toimintaa		Talousarvion toteutuminen

	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Varhaiskasvatuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	135 966	136 500	97 000	105 000	105 000
Tuet ja avustukset	138 913	170 500	113 500	0	0
Muut toimintatuotot	250	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	275 129	307 000	210 500	105 000	105 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 035 623	-1 155 150	-1 179 300	-1 089 200	-1 054 200
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-207 321	-224 600	-232 600	-217 600	-211 500
Muut henkilösivukulut	-35 500	-39 900	-41 900	-38 500	-37 200
Henkilöstökulut yhteensä	-1 278 444	-1 419 650	-1 453 800	-1 345 300	-1 302 900
Palvelujen ostot	-397 213	-471 090	-454 900	-438 400	-443 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 468	-31 900	-24 400	-24 400	-24 600
Avustukset	-94 672	-86 000	-129 500	-129 700	-129 700
Muut toimintakulut	-104 647	-102 805	-117 900	-113 800	-114 000
TOIMINTAKULUT	-1 895 444	-2 111 445	-2 180 500	-2 051 600	-2 014 200
TOIMINTAKATE	-1 620 316	-1 804 445	-1 970 000	-1 946 600	-1 909 200

Tunnuslukuja

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Esiopetus / Kokeilu					
Esiopetuksen oppilaat 5v.	34	30	30	0	0
Esiopetuksen oppilaat 6v.	-	34	34	30	26
Varhaiskasvatus					
Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	-	48	48	48	48
Varhaiskasvatus päiväkodissa	-	71	71	71	71
Henkilöstö					
varhaiskasvatuksen opettajat	12	12	12	12	12
varhaiskasvatuksen erityisopettajat	1	1	1	1	1
varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	19	19	19	19	19
varhaiskasvatuksen hanketyöntekijät	1	2	2	0	0
varhaiskasvatuksen hallinto	1	1	1	1	1
kesätyöllistetyt nuoret, lkm	-	7	7	7	7

Tuloyksikkö 4210 Varhaiskasvatuksen hallinto (Toimintatuotot 113 500 euroa, Toimintakulut -337 200 euroa, Toimintakate -223 700 euroa)
(kustannuspaikat 4212 Varhaiskasvatuksen hankkeet, 4213 Varhaiskasvatuksen hallinto ja 4217 Varhaiskasvatuksen erityisopetus)

Varhaiskasvatuksen hallinnossa on määrärahat varhaiskasvatuksen hallinnon kustannuksiin, erityisopetukseen ja hankkeisiin. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan OKM:n rahoittamia hankkeita.

Hankkeiden merkitys on erittäin tärkeä varhaiskasvatuksen kehittämisen ja laadun näkökulmasta. Hankerahoitusten avulla pystytään lisäämään henkilöstöresurssia, henkilöstön koulutusta ja osaamista sekä pieneltä osin kalusto- ja laitehankintoja.

Kohde	Nimi	Hanke alkaa	päättyy	Avustus	Omarah.	Kok.kust.	Avustus	2023 menot	avustustulo
V08	Varh.k. tasa-arv/laatu -22-23	1.1.2022	31.12.2023	47 000,00	11 750	58 750	80 %	29 851	23 881
V09	Tukea jokaisella portaalla	10.5.2022	31.12.2023	57 000,00	14 250	71 250	80 %	46 709	37 368
V10	Laadukkaasti Lemillä	1.6.2022	31.12.2023	53 000,00	13 250	66 250	80 %	65 317	52 254
								netto	13 063,41

Tuloyksikkö 4220 Lasten päivähoito (Toimintatuotot 97 000 euroa, Toimintakulut -1 273 700 euroa, Toimintakate -1 176 700 euroa)
(kustannuspaikat 4215 Kirkonkylän päiväkotito, 4220 Kuukanniemen päiväkotito ja 4225 litiän päiväkotito)

Viimeisten perhepäivähoitajien siirryttyä eläkkeelle syksyllä 2022 perhepäivähoitoa ei toistaiseksi tarjota ja lapset siirtyvät päiväkotitohoitoon.

Tulosyksikkö 4230 Lasten esiopetus (Toimintakulut -440 100 euroa)
(kustannuspaikat 4240 Kirkonkylän esiopetus, 4245 Kuukanniemen esiopetus ja 4255 litiän esiopetus, 4256 Esiopetuksen hankkeet)

Vuosina 2021–2024 kunta on valikoitunut kaksivuotisen esiopetuksen kokeilukunnaksi. Tämä on lisännyt koulutetun henkilöstön tarvetta ja sisäiset vuokramenot nousevat lisätiloista.

Tulosyksikkö 4240 Muu lasten päivähoito (Toimintakulut -129 500 euroa)
(kustannuspaikka 4265 Lasten kotihoidotuki)

5 Tulosalue 420 Kirjastopalvelut

5.1. Tuloksikkö 420 Kirjastotoimi, tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

Palvelusuunnitelma:

Kirjastopalvelujen tehtävänä on järjestää kirjastopalveluja kuntalaisille ja siten tukea kuntalaisten henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kirjasto on kuntalaisten kulttuuri- ja tietokeskus, joka tarjoaa mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja elämänlaadun edistämiseen. Kirjaston kokoelmaan kuuluu kirjoja, lehtiä, av-aineistoa kuten musiikkia ja elokuvia, äänikirjoja sekä monenlaisia verkkokirjaston kautta käytettäviä e-aineistoja. Kirjaston aineistot ovat maksutta asiakkaiden käytössä. Internetin kautta kokoelmaan on pääsy mistä tahansa. Lemin kirjasto on osana Etelä-Karjalan Heili-kirjastoa.

Vuonna 2021 rakennuksessa aloitti hankerahoituksella kaikille avoimen asukastilan toiminta. Kirjasto on mukana myös tämän toiminnan kehittämisessä. Asukastilaa voidaan hyödyntää kirjaston tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Kirjastossa ja asukastilassa on kunnan digitukitoiminta.

Talouden tasapainottamistoimenpiteenä vuonna 2023 kirjaston kirjamäärärahoja ja lehtimäärärahoja on vähennetty.

Tavoitteet

Tulosalue: Kirjastopalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tarvoitearvo
Asiakslähtöiset kirjastopalvelut	Kuunnellaan asiakkaiden toiveita ja palautetta	Asiakastoiveiden totetutuminen, saatu asiakaspalaute,
Monipuolinen ja ajankohtainen tarjonta	Huomioidaan kaikki kuntalaiset	Muut lainaukset / asukas, e-lainat / asukas,
Toimialojen yhteistyön kehittäminen	Kiinnitetään erityishuomiota lasten kirjastotyöhön ja kouluyhteistyön kehittämiseen	Koulun kirjastokäyntien lkm
Kustannustehokas toiminta	Kirjastopalveluiden järjestäminen talousarvion mukaisesti	Tilinpäätös, kustannukset/asukas
Hyvinvoiva henkilöstö	tervelliset työolosuhteet, hyvä työyhteisö	Sairauspoissaolojen lkm, kehityskeskusteluiden lkm
Koulutettava henkilöstö	Osallistutaan täydennyskoulutuksiin ja Heili-kirjastojen yhteisiin kokouksiin	Koulutusten lkm
Kirjastotilojen kehittäminen	Toteutetaan uudistus- ja korjaustoimenpiteitä	Toimepiteiden lkm
Kirjaston aukioloajat	Hyödynnetään aukioloaikoja kunnan palveluiden saavutettavuudessa myös kunnanviraston aukioloaikojen ulkopuolella	Aukioloajat

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Kirjastopalvelut					
Kirjastotoimi					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 891	0	1 000	1 000	1 000
Maksutuotot	414	400	400	400	400
Tuet ja avustukset	0	3 400	4 200	0	0
Muut toimintatuotot	0	1 000	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 305	4 800	5 600	1 400	1 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-63 013	-69 000	-59 100	-33 500	-34 700
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-16 227	-15 900	-13 300	-8 900	-9 100
Muut henkilösivukulut	-2 213	-2 300	-2 000	-1 000	-1 000
Henkilöstökulut yhteensä	-81 453	-87 200	-74 400	-43 400	-44 800
Palvelujen ostot	-33 637	-34 070	-31 000	-29 100	-29 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 898	-19 300	-18 300	-18 300	-24 800
Muut toimintakulut	-25 038	-18 045	-27 000	-26 300	-26 400
TOIMINTAKULUT	-159 025	-158 615	-150 700	-117 100	-125 300
TOIMINTAKATE	-156 720	-153 815	-145 100	-115 700	-123 900

Tunnuslukuja

Kirjastopalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	2	3	3	3	3
Kustannukset €/asukas	54	54	54	53	53
Lainaukset/asukas	10	10	10	10	10
Käynnit/asukas	3	3	3	4	4
Tapahtumat, lkm	1	1	3	3	3
Kokonaislainausten määrä/v	30 742	31 000	32 000	32 000	32 000
Fyysiset käynnit/v	9 162	10 000	10 000	10 000	10 000
Verkkokäynnit	14 891	15 000	15 000	15 000	15 000
Näyttelyt	0	3	3	3	3
Koululuokkavierailut	-	50	53	53	53
kirjalaatikot Kn koulu	-	10	11	11	11
Liikuntavälinelainat	-	56	60	60	60

6 Tulosalue 435 Vapaa-aikapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Vapaa-aikapalvelut käsittävät kuntalaisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tukevia palveluita, kuten liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut. Toimintoihin sisältyvät muun muassa ennalta ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyön eri muotoja, liikuntapaikkatarjontaa, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuriavustukset. Vapaa-aikapalvelujen tehtävänä on tuottaa ja kehittää toimintoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vaalia paikallista kulttuuriperinnettä ja tukea niin lasten, nuorten, aikuisväestön kuin ikäihmisten monipuolista harrastamista. Tietoa toiminnoista ja tapahtumista välitetään jakamalla kuntalaisille, Lemin yrityksille ja kesäasukkaille kunnan kotisivujen, Facebookin, järjestökirjeiden ja tiedotteiden kautta.

Tavoitteet

Tulosalue: Vapaa-aikapalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
	Lemin kesälehti	Valmistuu toukokuussa
Monipuoliset liikunta- ja virkistysmahdollisuudet	Liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia on tarjolla kaikenikäisille	Liikuntapaikkojen ja luontoreittien lukumäärä (lipas)
Nuorisovaltuusto	Vahvistetaan nuorten osallistumista	Kokousten määrä, aloitteet, kannanotot
Palveluiden järjestäminen itsenäisesti ja yhteistyökumppaneiden kanssa	hyödynnetään hankkeita ja järjestetään kuntalaisille aktiviteetteja	Järjestöavustukset, hankkeiden raportointi, asukastilan varaukset
Hyvinvoivat nuoret	Kotikunnassa viihtyvät nuoret, nuorisotyön monipuolinen kehittäminen	Nuorisotilan kävijämäärät, nuorisotyön tapahtumat, palautekyselyt, hyvinvointikertomus
	Nuorten vaellusretki	Järjestetään syyslomalla
Muut ikäryhmät	Alhaiset sotemenot, alhainen työttömyys, hankkeiden hyödyntäminen	Työttömyysaste, aloitteiden määrä ja toimenpiteet, hankeraportointi, hyvinvointikertomus

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Vapaa-aikapalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	14 854	17 000	16 000	16 000	16 000
Tuet ja avustukset	50 070	68 923	17 500	17 500	17 500
Muut toimintatuotot	11 778	19 110	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	76 702	105 033	33 500	33 500	33 500
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-94 640	-131 300	-91 700	-93 600	-94 900
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-21 144	-25 900	-18 700	-19 000	-19 200
Muut henkilösivukulut	-3 016	-4 600	-3 200	-3 200	-3 200
Henkilöstökulut yhteensä	-118 800	-161 800	-113 600	-115 800	-117 300
Palvelujen ostot	-64 878	-69 220	-76 900	-77 200	-77 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 049	-15 390	-13 200	-12 900	-12 900
Avustukset	-24 300	-31 700	-32 900	-32 900	-32 900
Muut toimintakulut	-49 795	-40 760	-40 000	-39 200	-39 300
TOIMINTAKULUT	-272 822	-318 870	-276 600	-278 000	-279 600
TOIMINTAKATE	-195 297	-213 837	-243 100	-244 500	-246 100

Tunnuslukuja

Vapaa-aikapalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm			1	1	1
Nuorisovaltuuston kokoukset, kpl	3	4	4	4	4
Liikunta, avustusta saaneet yhteisöt	6	7	8	8	8
Nuoriso, avustusta saaneet yhteisöt	4	4	4	4	4
Nuorisotilan aukiolo, pv/v	-	126	126	130	130
Nuorisotilakäynnit, lkm/v	-	1600	1600	1600	1600
Nuoriso, hankkeiden määrä	4	2	1	1	1
Kulttuuri, avustusta saaneet yhteisöt	7	7	6	6	6

6.1 Tulosityksikkö2 432 Yhteiset tehtävät, tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

		TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
40	Sivistyslautakunta					
435	Vapaa-aikapalvelut					
432	Yhteiset tehtävät					
	TULOSLASKELMA					
	TOIMINTATUOTOT					
*	Myyntituotot	35	0	0	0	0
*	Tuet ja avustukset	10 643	28 280	0	0	0
*	Muut toimintatuotot	9 172	19 110	0	0	0
***	TOIMINTATUOTOT	19 849	47 390	0	0	0
***	Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0
	TOIMINTAKULUT					
	Henkilöstökulut					
*	Palkat ja palkkiot	-41 966	-71 500	-53 000	-54 000	-55 000
	Henkilösivukulut					
*	Eläkekulut	-12 174	-15 200	-10 200	-10 400	-10 600
*	Muut henkilösivukulut	-1 389	-2 400	-1 900	-1 900	-1 900
**	Henkilöstökulut yhteensä	-55 529	-89 100	-65 100	-66 300	-67 500
*	Palvelujen ostot	-11 576	-17 010	-10 400	-10 200	-10 100
*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 254	-2 670	-1 200	-1 200	-1 200
*	Muut toimintakulut	-13 214	-9 430	-13 600	-13 100	-13 000
***	TOIMINTAKULUT	-82 574	-118 210	-90 300	-90 800	-91 800
	TOIMINTAKATE	-61 903	-70 820	-90 300	-90 800	-91 800

Palvelusuunnitelma:

Yhteisissä tehtävissä on määrärahavaraus vapaa-aikatoimen hallintoon ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijapalveluihin ja tukeen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu tutkitun tiedon avulla tehtyihin suunnitelmiin ja toimenpiteisiin sekä seurantaan. Kerran vuodessa tehdään hyvinvointikertomus ja sen tulosten valossa on tarkoitus kehittää kunnan toimintoja ja palveluita niin, että ne kohdistuvat parhaalla mahdollisella tavalla kuntalaisten terveyden, työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen ja ehkäisemään päihde- ja rahapelihaittoja. Vahvistamaan osallisuutta sekä mielen hyvinvointia. Toimenpiteiden ja toiminnan tulee olla toteutettu matalalla kynnyksellä, niiden tulee olla kaikille avointa ja mahdollista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on pitkäjänteistä ja suunnitelmallista työtä. Myös kuntalaiskyselyjä ja -aloitteita hyödynnetään. Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen on moniammatillista ja poikkihallinnollista työtä. Kunnassa toimivat järjestöt ja yhdistykset ovat yhteistyökumppaneita. Maakunnan alueella yhteistyötä

tehdään Eksoten ja muiden kuntien toimijoiden kanssa ja osallistutaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviin hankkeisiin mahdollisuuksiemme mukaan. Asukastila antaa Etelä-

Karjalan alueella toimiville sotejärjestöille mahdollisuuden tarjota palvelujaan lemiläisille. Tällaisia järjestöjä ovat muun muassa Omaishoitajat, Muisti ry ja Sydänyhdistys.

6.2. Tuloksikkö 435 Liikuntapalvelut, tilivelvöllinen hyvinvointikoordinaattori

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikuntapalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	14 819	16 000	16 000	16 000	16 000
Tuet ja avustukset	905	10 000	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 782	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	17 506	26 000	16 000	16 000	16 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-4 757	-17 300	-4 600	-4 600	-4 600
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-774	-3 400	-1 500	-1 500	-1 500
Muut henkilösivukulut	-79	-700	-200	-200	-200
Henkilöstökulut yhteensä	-5 610	-21 400	-6 300	-6 300	-6 300
Palvelujen ostot	-35 372	-30 250	-41 800	-41 900	-42 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 931	-7 570	-7 500	-7 500	-7 500
Avustukset	-10 350	-7 600	-15 300	-15 300	-15 300
Muut toimintakulut	-20 370	-20 710	-21 200	-21 200	-21 400
TOIMINTAKULUT	-79 633	-87 530	-92 100	-92 200	-92 600
TOIMINTAKATE	-62 127	-61 530	-76 100	-76 200	-76 600

Palvelusuunnitelma

Liikuntapalveluiden tarkoitus on luoda edellytykset harrastaa liikuntaa oman kunnan alueella ja näin tukea kuntalaisia liikunnalliseen elämäntapaan. Tavoitteena on liikunnan avulla auttaa pysymään työkunnossa ja omatoimisena mahdollisimman pitkään. Ulkoliikuntapaikat ja reitit ovat maksuttomia ja näin kaikkien saavutettavissa.

Liikuntapaikkojen suunnittelussa pyritään huomioimaan kunnan kolme taajamaa tasapuolisesti ja ottamaan alueen asukkaita suunnitteluun mukaan.

Huomioidaan kuntalaispalautteet ja -aloitteet. Hankkeita hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

Liikuntapalveluissa määrärahaa on varattu kunnan omien ulkoliikuntapaikkojen kunnossa- ja ylläpitoon kirkonkylässä sekä Kuukanniemessä. Kirkonkylässä

toimenpiteet kohdistuvat kuntosaliin, kiekkokaukaloon, urheilukenttään, valaistuun latuun / pururataan, kuntoportaisiin, kirjaston aukioon, ulkokuntosaliin ja uimalaan.

Kuukanniemessä kiekkokaukaloon, hiekkakenttään, skeittipaikkaan, frisbeegolfrataan, uimalaan ja valaistuun latuun / pururataan. Vuoden 2023 aikana litiään valmistuu ulkokuntosali AVIn hankerahan avulla. Avustuksia jaetaan kyläyhdistyksille liikuntapaikkojen hoitoon ja ylläpitoon. Samoin tuetaan paikallisia urheiluseuroja heidän toiminnassaan.

6.3. Tulosityksikkö 2 440 Nuorisotyö, tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Nuorisotyö					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	36 029	28 150	15 000	15 000	15 000
TOIMINTATUOTOT	36 029	28 150	15 000	15 000	15 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-47 342	-42 500	-33 100	-34 000	-34 300
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-8 102	-7 300	-6 500	-6 600	-6 600
Muut henkilösivukulut	-1 549	-1 500	-1 100	-1 100	-1 100
Henkilöstökulut yhteensä	-56 993	-51 300	-40 700	-41 700	-42 000
Palvelujen ostot	-14 227	-12 160	-13 700	-14 100	-14 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 410	-2 750	-3 100	-2 800	-2 800
Avustukset	-5 750	-18 500	-7 500	-7 500	-7 500
Muut toimintakulut	-16 210	-10 620	-5 200	-4 900	-4 900
TOIMINTAKULUT	-94 590	-95 330	-70 200	-71 000	-71 200
TOIMINTAKATE	-58 560	-67 180	-55 200	-56 000	-56 200

Palvelusuunnitelma:

Nuorisotyö koostuu pääosin nuortentilatyöstä ja Etsivästä nuorisotyöstä. AVI myöntää vuosittain erityisnuorisotyön avustuksen etsivän nuorisotyön järjestämiseksi kunnassa. Avustus myönnetään palkkakuluihin. Etsivän nuorisotyön tarkoitus on tarjota nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Nuorisotyötä tehdään ja suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa, kuten erilaisia

tapahtumia ja retkiä. Tarkoitus on tarjota nuorille hyvinvointia ja terveyttä edistävää vapaa-ajantoimintaa ja ehkäistä syrjäytymistä. Vuonna 2023 tavoitteena on järjestää nuorille vaellusretki.

Nuorisovaltuusto kokoontuu vuosittain neljä kertaa. Nuorisovaltuuston tarkoitus on olla nuorten äänenä ja osallisuuden lisääjänä kunnassa sekä he osallistuvat muun muassa kunnan järjestämien juhlien, kuten itsenäisyyspäivän järjestelyihin.

6.4. Tuloksikkö2 455 Kulttuuripalvelut, tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kulttuuripalvelut					
TULOSSELKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	0	1 000	0	0	0
Tuet ja avustukset	2 493	2 493	2 500	2 500	2 500
Muut toimintatuotot	824	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	3 317	3 493	2 500	2 500	2 500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-575	0	-1 000	-1 000	-1 000
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-93	0	-500	-500	-500
Henkilöstökulut yhteensä	-668	0	-1 500	-1 500	-1 500
Palvelujen ostot	-3 702	-9 800	-11 000	-11 000	-11 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 454	-2 400	-1 400	-1 400	-1 400
Avustukset	-8 200	-5 600	-10 100	-10 100	-10 100
TOIMINTAKULUT	-16 025	-17 800	-24 000	-24 000	-24 000

Palvelusuunnitelma:

Kulttuuripalveluissa tuemme avustuksilla lemiläisiä järjestöjä, jotka pitävät esillä lemiläistä kulttuuria ja perinteitä. Lemin Musiikkijuhlat ovat yksi vuosittaisista avustuskohdeista.

Kulttuuripolku on esikoululaisille ja perusopetuksen lapsille ja nuorille tehty kulttuurikasvatuspolku, jonka avulla annetaan kulttuuriperintöopetusta sekä pyritään mahdollistamaan kulttuurivierailut Lappeenrannan museoihin ja teattereihin. Kulttuuripolku on osa Metku-hanketta, jota hallinnoi Lappeenranta ja johon kaikki maakunnan kunnat kuuluvat. Hankkeen avustus on 40 % ja omarahaosuus 60 %.

Lemin kuntatiedotteisiin sekä Lemin kesälehteen on varattu määräraha kulttuuripalveluissa.

Järjestöyhteistyö on iso osa kulttuuripalveluiden toimintaa.

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Sivistyslautakunta YHTEENSÄ					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	120 929	103 500	100 300	85 300	82 300
Maksutuotot	152 460	151 900	112 400	121 400	121 400
Tuet ja avustukset	359 110	355 123	195 000	32 600	32 600
Muut toimintatuotot	10 416	27 610	7 500	6 500	6 500
TOIMINTATUOTOT	642 915	638 133	415 200	245 800	242 800
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-3 088 476	-3 082 650	-3 019 400	-2 872 800	-2 900 800
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-587 436	-576 500	-617 800	-592 600	-597 200
Muut henkilösivukulut	-104 663	-106 600	-106 900	-100 900	-102 000
Henkilöstökulut yhteensä	-3 780 575	-3 765 750	-3 744 100	-3 566 300	-3 600 000
Palvelujen ostot	-1 529 416	-1 743 600	-1 703 400	-1 670 400	-1 683 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-154 599	-144 190	-140 100	-133 300	-140 000
Avustukset	-119 092	-117 900	-162 500	-162 700	-162 700
Muut toimintakulut	-575 816	-558 430	-653 900	-625 900	-614 200
TOIMINTAKULUT	-6 159 497	-6 329 870	-6 404 000	-6 158 600	-6 200 300
TOIMINTAKATE	-5 515 759	-5 691 737	-5 988 800	-5 912 800	-5 957 500